

Olsztyn,

21.02, 2017 roku

PS-VI.431.1.17.2016 MP

Pani
Magdalena Kleczkowska
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Pisz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.1190.2016 z dnia 8 grudnia 2016 r. /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Marzena Przybylska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Katarzyna Brewka – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 14 grudnia i zakończono w dniu 16 grudnia 2016 roku. Przedmiotem kontroli była ocena działalności organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka oraz oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w świetle przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2016 poz. 575 ze zm.) – zwanej dalej ustawą.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- Centrum / PCPR / kontrolowana jednostka - co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz,
- Regulamin – Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz,
- Organizator - co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz,
- Dyrektor Centrum / Dyrektor PCPR/ prowadząca jednostkę – co oznacza Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pisz - panią Magdalenę Kleczkowską,
- Ocena - co oznacza ocenę okresową sytuacji dziecka, w rozumieniu art. 129 ustawy,
- Ocena rodziny – co oznacza ocenę rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, w rozumieniu art. 132 ustawy.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Centrum. Kontrolę przeprowadzono w obecności dyrektora kontrolowanej jednostki - pani Magdaleny Kleczkowskiej, w oparciu o analizę prowadzonej w kontrolowanej jednostce dokumentacji oraz złożone przez Dyrektora PCPR oświadczenia i wyjaśnienia.

Działalność Centrum w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

Ustalenia kontroli

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu Zarządzeniem Starosty Piskiego Nr 63/2011 z dnia 21 grudnia 2011 r. roku zostało wyznaczone na Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej **/akta kontroli str. 2/**.

W okresie poddanym kontroli organizację oraz zasady funkcjonowania Centrum określał:

- Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu, przyjęty uchwałą Nr 6/88/09 Zarządu Powiatu w Piszcu z dnia 4 marca 2009 r. **/akta kontroli str. 3 - 42/**, wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 63/65/2012 Zarządu Powiatu w Piszcu z dnia 26 września 2012 r., a następnie
- Regulamin Organizacyjny przyjęty Uchwałą Nr 51/122/2014 Zarządu Powiatu w Piszcu z dnia 10 lipca 2014 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 15/8/2015 Zarządu Powiatu w Piszcu z dnia 17.02.2015 r.

Na podstawie analizy tego dokumentu stwierdzono, że nie wymieniono w nim zadania polegającego na dokonywaniu oceny sytuacji dzieci oraz ocen rodzin zastępczych. Ustalono też, że procedurę dokonywania ocen rodzin zastępczych oraz dokonywania ocen sytuacji dzieci reguluje *Zarządzenie Nr 5/2015 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piszcu z dnia 30.06.2015 r. w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz w sprawie oceny rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka w powiecie piskim pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy* **/akta kontroli str. 43 - 45/**.

W badanym okresie kontrolowaną jednostką kierowała pani Magdalena Kleczkowska. Zgodnie z wykazem pracowników stanowiącym **akta kontroli str. 46 - 48** na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR w Piszcu zatrudnia 4 koordynatorów:

- P. [REDAKTOWANE] od 1.07.2013 r. i nadal na umowę zlecenie,
- P. [REDAKTOWANE] od 16.01.2015 r. i nadal na umowę zlecenie,
- P. [REDAKTOWANE] od 16.01.2015 r. i nadal na umowę zlecenie,
- P. [REDAKTOWANE] od 16.01.2015 r. i nadal na umowę zlecenie.

Wszystkie osoby zatrudnione na stanowisku koordynatora posiadały kwalifikacje, o których mowa w art. 78 ust. 1 ustawy. W PCPR w okresie podlegającym kontroli zatrudniano również:

- na stanowisku pedagoga p. [REDAKTOWANE] od 2.01.2013 r. i nadal na umowę zlecenie,
- na stanowisku psychologa p. [REDAKTOWANE] od 28.01.2015 r. do 30.06.2016 r. oraz p. [REDAKTOWANE] od 1.07.2016 r. i nadal na umowę zlecenie. Osoby zatrudnione na stanowisku pedagoga i psychologa posiadały odpowiednie kwalifikacje do zajmowanego stanowiska.

Zgodnie z przedłożoną kontrolującym informacją na terenie powiatu gołdapskiego wg stanu na dzień 14 grudnia 2016 roku funkcjonowało łącznie 56 rodzin zastępczych, z tego:

- 31 spokrewnionych,
- 22 niezawodowych,
- 2 zawodowe
- 1 rodzinny dom dziecka,

w których umieszczonych było 96 dzieci.

Kontroli poddano sposób dokonywania przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oceny sytuacji dziesięciorga losowo wybranych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych **/akta kontroli str. 49 - 88/**. Szczegółowej analizie poddano dokumentację dwóch ostatnich ocen (dla danego dziecka), sporządzoną z posiedzeń z: 26 lutego, 11 marca, 25 maja, 16 i 17 czerwca, 13 lipca, 13 lipca, 17 sierpnia, 22 września, 24 października i 17 listopada 2016 roku.

Ustalono, że oceny sytuacji dzieci przeprowadzane były terminowo, to jest: zgodnie z art. 131

w kolejne etapy życia, w formie instruktażu kontrolujący pouczyli pracowników Organizatora o konieczności dokonywania analizy także pozostałych potrzeb dziecka.

Stwierdzono również, że w ramach obszaru *analiza stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną* w niemal wszystkich badanych kartach (nie dotyczy karty [REDACTED]) jedynie wymienia się metody stosowane w pracy, w związku z czym w ramach bieżącego instruktażu poinformowano Dyrektora PCPR o potrzebie dokonywania analizy skuteczności stosowanych metod pracy z dzieckiem oraz z rodziną

Zgodnie z informacją przekazaną przez Dyrektora PCPR w Pieszku, dokonując oceny okresowej sytuacji dziecka koordynator rodzinnej pieczy zastępczej podczas rozmowy z małoletnim w środowisku otrzymuje informacje o tym czy dziecko czuje się dobrze w rodzinie zastępczej. „Informacje te ujęte są w notatkach sporządzonych na okoliczność wizyty w środowisku, w ocenach okresowych (...) oraz aktualizacjach planów pomocy. Koordynatorzy przekazują informacje Zespołowi podczas posiedzenia” /**akta kontroli str. 91 - 92**/. Dyrektor poinformowała również, iż cennym źródłem informacji na temat chęci przebywania w danej rodzinie zastępczej są pracownicy jednostek oświatowych, do których uczęszczają dzieci: „Na Zespół zapraszamy również pedagogów ze szkół bądź wychowawców klas, którzy również wypowiadają się, jakie spostrzeżenia mają odnośnie funkcjonowania dzieci w środowisku szkolnym, co przekłada się na sytuację w rodzinie zastępczej. Dokonując oceny Zespół bierze pod uwagę spostrzeżenia wszystkich członków, a w szczególności opinię dziecka”. Stwierdzono, że Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonując oceny sytuacji dziecka realizuje zapisy wynikające z art. 4a ustawy, jednakże z uwagi na fakt, iż w badanych kartach ocen okresowych kontrolujący nie odnaleźli śladu dokumentowania, iż dziecko zostało wysłuchane, w ramach bieżącego instruktażu kontrolujący pouczyli pracowników działu pieczy zastępczej, aby w każdym możliwym przypadku, kiedy wiek dziecka i stopień jego dojrzałości na to pozwala, dokumentować (np. w formie podpisu) fakt zapoznania dziecka z wnioskami uczestników posiedzeń dokonujących oceny sytuacji dziecka oraz podejmowanymi na jego rzecz działaniami.

Ustalono również, że Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizował obowiązek wynikający z art. 131 ust. 2 ustawy, to jest po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał ją do właściwego sądu.

Kontroli poddano również oceny rodzin zastępczych. Spośród 56 teczek akt rodzin zastępczych zespół inspektorów zbadał 8 /**akta kontroli str. 93- 133**/ losowo wybranych, w tym:

- 3 rodzin spokrewnionych,
- 3 rodzin niezawodowych,
- 1 zawodowej rodziny zastępczej,
- 1 rodzinnego domu dziecka .

Ustalono, że w okresie poddanym kontroli obowiązywały karty oceny rodziny zastępczej (*Oceny Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczącej sytuacji rodziny zastępczej*), które uwzględniały informacje dotyczące m.in.:

- danych rodziny zastępczej,
- warunków socjalno-bytowych,
- kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem,
- ewentualnych problemów wychowawczych z dzieckiem,

- zaspakajania przez rodzinę zastępczą potrzeb dziecka .

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że oceny rodziny dokonywane były w składzie co najmniej dwuosobowym, tj. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i pracownika socjalnego. Jednakże na 10 z 16 ocen rodzin widnieje informacja, że sporządził ją pracownik socjalny. Z wyjaśnienia złożonego przez Dyrektora PCPR wynika, że na dokumencie umieszcza się nazwisko osoby, która sporządzała go na komputerze **/akta kontroli 134 - 135/**. Od 2015 r. ocenę sporządzano na podstawie *Protokołu z posiedzenia Zespołu w sprawie oceny sytuacji rodziny zastępczej*, z którego wynika, że dokonywali jej koordynatorzy, pracownicy socjalni, pedagog, psycholog **/akta kontroli str. 136 – 139/**. Rodzicom biologicznym dzieci przebywających w wylosowanych rodzinach zastępczych nie przydzielono asystenta rodziny, jednakże z informacji podanych przez koordynatorów oraz Dyrektora PCPR wynika, że podczas dokonywania oceny rodziny Organizator konsultuje się z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej. Ze względu na brak stosownej dokumentacji w tym zakresie, w ramach bieżącego instruktażu wskazano na konieczność dokumentowania powyższego.

Protokoły z posiedzenia Zespołu zawierały informacje dotyczące m.in. struktury rodziny, jej kwalifikacji, opisu sytuacji rodzinnej dziecka, opisu sytuacji materialno - bytowej oraz zdrowotnej rodziny, predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji, oceny metod pracy z dzieckiem stosowanych przez rodzinę zastępczą, oceny zaspokajania przez rodzinę zastępczą indywidualnych potrzeb dziecka. Na podstawie analizy ww. dokumentów stwierdzono, że wpisy w niektórych obszarach są bardzo lakoniczne i nie dają podstaw do sporządzenia rzetelnej oceny rodziny zastępczej. Dlatego też w ramach bieżącego instruktażu wskazano na konieczność zamieszczania w poszczególnych obszarach informacji szczegółowych i wyczerpujących **/akta kontroli str. 140 - 143/**.

Stwierdzono, że w badanych przypadkach, co do zasady Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dochowywał terminów wskazanych w art. 134 ust. 1 i 2 ustawy. Ustalono ponadto, że w czterech przypadkach, drugiej oceny rodziny zastępczej dokonano przed upływem roku, a nie po upływie roku, jak wskazuje ustawa. Z wyjaśnień Dyrektora PCPR wynika, że taka sytuacja miała miejsce z powodu mylnej interpretacji przepisów **/akta kontroli str. 144 - 147/**. Z uwagi na charakter tejsze nieprawidłowości oraz terminowe sporządzenie pozostałych badanych ocen, odstąpiono od wydania zaleceń w powyższym zakresie.

Stwierdzono, że w badanych przypadkach egzekwowano obowiązek przedkładania zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, o którym mowa w art. 46 ust. 3 ustawy. Na potwierdzenie tego faktu kontrolującym dodatkowo przedstawiono rozesłane do wszystkich rodzin zastępczych prośby o dostarczenie aktualnych zaświadczeń lekarskich, jeśli tego obowiązku nie dopełniły.

Dokonując oceny rodziny zastępczej Organizator opierał się na informacjach pozyskanych od koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który często odwiedzał rodziny oraz opinii pracownika socjalnego, który również był u rodzin zastępczych w związku z przyznawaniem świadczeń. Predyspozycje rodzin zastępczych weryfikowano także poprzez regularne konsultacje z placówkami oświatowymi, do których uczęszczają dzieci, ze specjalistami zatrudnionymi w PCPR oraz z ośrodkami pomocy społecznej. Cennym źródłem informacji są też spotkania Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz organizowanych w jej ramach zajęć dla dzieci i młodzieży służących rozwojowi ich zainteresowań.

Na podstawie analizy dokumentacji stwierdzono, że warunki określone w art. 42 ust. 1 pkt 2 – 4 i ust. 2 (dotyczące władzy rodzicielskiej, wypełniania obowiązku alimentacyjnego, zdolności do czynności prawnych oraz informacji z Krajowego Rejestru Karnego) Organizator weryfikował na etapie ustanawiania rodziny. Dodatkowo od sierpnia 2016 r. PCPR wysyła do Krajowego Rejestru Karnego zapytania o udzielenie informacji o karalność osób pełniących funkcję rodzica zastępczego **/akta kontroli str. 148 – 151/**. Podczas rozmowy z Dyrektorem oraz pracownikami PCPR w ramach instruktażu wskazano na konieczność regularnego weryfikowania także warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 – 4, w formie oświadczeń składanych przez rodziny zastępcze.

Stwierdzono, że wszystkie badane rodziny zastępcze posiadały aktualne opinie psychologiczne, potwierdzające posiadanie przez nie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (wymagane zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy od 19 września 2014 roku co dwa lata).

Zgodnie z informacją przedłożoną przez panią Magdalenę Kleczkowską – Dyrektora PCPR w Pisz, w okresie od stycznia 2013 r. do czasu rozpoczęcia kontroli żadna z rodzin zastępczych nie została oceniona negatywnie. **/akta kontroli str. 152/**. Analiza akt osobowych rodzin zastępczych nie wykazała, aby któraś z rodzin skorzystała z prawa wniesienia zastrzeżeń, do czego uprawnia zapis art. 134 ust. 2a ustawy.

Uwagi i wnioski:

Proponuje się uzupełnienie Regulaminu o brakujący wpis dotyczący obowiązku dokonywania ocen rodzin zastępczych oraz ocen sytuacji dzieci przy najbliższej zmianie tego dokumentu.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) od wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY
WARMINSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonko-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

GLÓWNY SPECJALISTA

Marzena Przybylska

KIEROWNIK

Witold Urlik